

Syllabus

Descrizione del corso

Titul dl insegnamënt:	LINGAZ Y CULTURA LADINA
Ann de stüde:	3. ann de stüde
Semester:	1. semester
Codesc dl ejam:	13121
Setur scientifich – disciplinar:	L-FIL-LET/09
Dozënt dl insegnamënt:	Dott.ssa Ruth Videsott (Modulverantwortlicher)
Modul:	No
Dozënt di atri moduls:	/ / /
Credic:	1
Ores de insegnamënt / laboratore:	15 ores
Ores d'udiënza:	3 ores
Orar d'udiënza:	dal lönesc al vëndres sön domanda
Presënza:	aladô dl regolamënt
Lingaz d'insegnamënt:	Ladin
Insegnamënt propedeutich:	no
Descriziun dl insegnamënt:	Le fin prinzipal de chësc insegnamënt dess ester chël da arjunje competënzes profesionales spezifiche che reverda l'insegnamënt dl ladin tla scora elementara y te scolina.
Obietifs spécifiques:	Le curs lingaz y cultura ladina fej pert dl setur scientifich L-FIL-LET/09. L'obietif prinzipal é chël de arjunje de plü competënzes d'ütl al insegnamënt dl lingaz y dla cultura ladina tles scolines y scores ladines.
Argomënc tratá:	<ul style="list-style-type: none">• Les competënzes de basa por imparé n lingaz.• De ci é pa fat n lingaz? Les componëntes dl lingaz y le trasferimënt tl insegnamënt.• I fatus soziali y pedagogics dl imparé n lingaz• L'importanza dl lingaz dla uma por l'apprendimënt di lingac foresti.• L'importanza dl ladin tles scores ladines.• Les istituziuns che porta inant le laur pedagogich y didatich a livel provincial.• Les indicaziuns provinziales por l'insegnamënt dl ladin, i curiculums.• Presentaziun de material didatich por l'insegnamënt dl ladin.• Presentaziun de metodologies didatiches por l'insegnamënt de ladin.• Adoranza dl ladin sciöche lingaz de documentaziun dl apprendimënt.• Realisaziun pratica y concreta de materiai por l'insegnamënt de ladin.• Formes de valutaziun y de analisa de material didatich y/o de na unité didatica.

Forma d'insegnamënt:	I argomënc vëgn portá dant adoran metodologies le plü possibl liades al'attività didatica te scora. Al vëgn damané na partezipaziun ativa ala leziun.
Profit aspeté:	<p><i>Conoscëncies</i></p> <ul style="list-style-type: none"> di conzec metodologics prinzipai por l'insegnamënt dl lingaz y dla cultura ladina. dles teories generales y di contegnüs insigná tla scolina y scora elementara. <p><i>Capazité da adoré les conoscëncies</i></p> <ul style="list-style-type: none"> tres l'adoranza dles metodologies tignon cunt dla particolarité dles scolines y scores ladines. <p><i>Capazités trasversales/soft skills:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> capazité de refesciun, discusciun, aprofondimënt y rielaboraziun personala dles tematiches y/o di materiai laurá fora; capazité critica, coerënça, adoranza dles metodologies; Refesciun personala. <p><i>Abilités communicatives</i></p> <ul style="list-style-type: none"> capazité da comuniché cun le grup y da porté tres les idées. ascuté sö ativamënter. <p>Le abilités chilò dades dant vëgn valutades tratan le curs (eserzizi pratics) sciöche ince tratan l'ejam a usc final.</p>
Forma d'ejam:	<p>L' ejam é metü adöm de döes perts:</p> <ol style="list-style-type: none"> Pert scrita/pratica: elaboraziun de n proiet didatich, de na unité didatica, de na leziun pratica aladô di criters analisá tratan le laboratore. Pert a usc: refesciun y analisa critica dl laur lauré fora tratan le laboratore.
Criters de valutaziun:	<p>La valutaziun en trentejimi téggn cunt de chisc criters:</p> <ol style="list-style-type: none"> PERT SCRITA/PRATICA: coretéza di contegnüs, originalité, cualité dl contegnü y dla forma, comosoramënt dl lingaz, arjunjimënt dl obietif personal. PERT A USC: capacité de n pinsier autocritich y reflexif.
Leteratöra d'oblianaza:	<p>Le material vëgn metü a desposiziun dala dozënta. Implü vëgnel aconsié chisc materiai:</p>
Leteratöra aconsiada:	<ul style="list-style-type: none"> Anderlan-Obletter, Amalia: <i>La rujeneda dla oma. Gramatica dl ladin de Gherdëina</i>. Balsan: Istitut Pedagogich Ladin (1991) Bernardi, Rut: <i>Curs de gherdëina. Trëdesc lezions per mparé la rujeneda de Gherdëina. Dreizehn Lektionen zur Erlernung der grödnerischen Sprache</i>. San Martin de Tor: Istitut Ladin «Micurà de Rü» (1999) Gasser, Tone: <i>Gramatica por les scores</i>, Balsan: Istitut Pedagogich Ladin (2000) Valentin, Daria: <i>Cufer de ladin: curs de ladin (Val Badia) / corso di ladino (Val Badia)</i>. San Martin de Tor: Istitut Ladin «Micurà de Rü» (2004) Gallmann, Peter; Siller-Runggaldier, Heidi; Sitta, Horst (unter Mitarbeit von Giovanni Mischi und Marco Forni): <i>Sprachen im Vergleich: Deutsch - Italienisch - Ladinisch</i>. Vol. I: Das Verb. Bozen: Istitut Pedagogich Ladin (2008).; Vol. II: Determinanten und Pronomen. Bozen: Istitut Pedagogich Ladin (2010); Vol. III: Der einfache Satz. Bozen: Innovation und Beratung im

Ladinischen Bildungs- und Kulturressort
Bernardi, Rut; Videsott, Paul: *Geschichte der ladinischen Literatur. Ein bio-bibliografisches Autorenkompendium von den Anfängen des ladinischen Schrifttums bis zum Literaturschaffen des frühen 21. Jahrhunderts* (2012). Bd. I: 1800-1945: Gröden, Gadertal, Fassa, Buchenstein und Ampezzo. Bd. II/1: Ab 1945: Gröden und Gadertal. Bd. II/2: Ab 1945: Fassa, Buchenstein und Ampezzo. Bozen: Bolzano/Bozen University Press (2013) [Scripta Ladina Brixinensis, 3].